

Những nhà báo anh hùng

Nói đến Thông tấn xã Việt Nam là nói đến một binh chủng gang thép tinh thần như bất kỳ đội quân nào của nhân dân trong hai cuộc kháng chiến. Một đội quân vừa làm vừa học, xông pha, dũng cảm và thạo việc. Chừng như chưa có cơ quan báo chí nào được dân chúng tin yêu như họ trong thời chiến. Tinh thần chiến sĩ chẳng, trách nhiệm công dân chẳng, lương tri nghề nghiệp chẳng, có cả, và danh hiệu Anh hùng Lực lượng Vũ trang Nhân Dân lần này đã khẳng định một cách xứng đáng công trạng và phẩm chất của đội quân TTXVN.

Ngày họ đón nhận danh hiệu Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân, hội trường Cung Hữu Nghị chật kín người. Chưa có cuộc họp mặt báo chí nào rào rào và bồi hồi như vậy. Có thể nói không một chiến trường, không một hướng tiến công, không một địa bàn chiến đấu nào vắng mặt người của TTX. Các nhà báo - chiến sĩ đã luôn luôn hành tiến với quân đội và nhân dân, người này mất đi thì hậu phương cử liền người khác, thông tin từ các vùng miền cổ vũ nhau và thanh thế Việt Nam chiến thắng đã được thế giới biết đến một cách kịp thời nhờ tài lược tổ chức và đội ngũ trung kiên của TTXVN. Có lẽ chưa có cơ quan báo chí nào nhiều cống hiến và hy sinh như lực lượng TTXVN: 260 liệt sĩ, 1 phần 4 lực lượng, có 4 người lên đường thì 1 người nằm xuống. Riêng phía Nam, số liệt sĩ chưa tìm ra hài cốt là hơn 70 phần trăm.

Hôm họ mời cả đại diện gia đình liệt sĩ đến chung vui danh hiệu Anh hùng, lần đầu tiên tôi mới được ngắm nhìn một cách tổng thể những bức ảnh nổi tiếng của các nhà báo - chiến sĩ Thông tấn xã ở tiền sảnh hội trường Cung Hữu Nghị. Hà Nội những ngày đầu kháng chiến chống Pháp của Nguyễn Bá Khoản và Mẹ con ngày gặp mặt của Lâm Hoàng Long - hai bức ảnh nhận giải thưởng Hồ Chí Minh, một bức đề đời về hào khí tiêu thổ để kháng chiến của Thủ đô và bức ảnh kia, đề đời về nỗi đau chia ly và nỗi đau sum họp từ hai cuộc chiến dài và ghê gớm hơn bất kỳ cuộc chiến nào trong lịch sử nhân loại. Rồi Mười hai cô gái Đồng Lộc và Đội pháo binh Ngư Thủy của tác giả Văn Sắc, hay 11 giờ 30 ở Dinh Độc Lập của Trần Mai Hưởng, hay Mẹ Suốt của ai đó đã thành liệt sĩ... khi hàng loạt những bức ảnh như thế được phóng to và dựng lên san sát trước mắt ta trong không khí sau 30 năm hoà bình thống nhất thì chúng thật nhiều thông tin và ám ảnh, chúng kỳ diệu như những quyển sách kỳ diệu vì trong đó có bối cảnh bi tráng, có những nhân vật mang dấu ấn thời đại và phía sau là tác giả, những con người gan góc và đồng cảm với số phận của nhân dân. Thời gian càng lùi xa cuộc chiến, những bức ảnh càng lộng lẫy giá trị, phần thưởng ấy không đến với tất cả tác giả được, đơn giản vì rất nhiều người trong số họ đã nằm xuống. Tôi nghe thấy vong linh họ mỉm cười, họ cống hiến và thanh thản.

Tôi trở đi trở lại với bức 11 giờ 30 ở Dinh Độc Lập của nhà báo Trần Mai Hưởng rồi tìm đọc bài của chính tác giả trong Nội san nghiệp vụ của TTXVN. Hành trình tiến về Sài Gòn của các cánh nhà báo những ngày ấy thật gian nan không kém gì quân đội, vì vậy bức ảnh bất hủ của TTXVN dù sao cũng chậm hơn bức của nữ nhà báo Pháp

Francoise Demulder khoảng “vài tích tắc lịch sử”. Lúc ấy chiếc xe 390 húc vào cổng Dinh đã ở bên thềm Dinh, cho dù là vậy thì bức ảnh của Trần Mai Hưởng vẫn còn nguyên dấu ấn trăn mạc và hào khí của thời khắc ấy chứ không trơn tru tía tốt như bức ảnh lấy từ một cuốn phim dựng lại sau này khiến chiếc 843 được khẳng định một thời gian dài.

Sở dĩ tôi dừng lại ở bức ảnh của Trần Mai Hưởng vì câu chuyện của những bức ảnh so le thời gian ở cổng Dinh Độc Lập đã gây nên nhiều bức xúc, trong đó có văn giới chúng ta, những người hay quan tâm đến lịch sử và sự thật lịch sử. May sao, trong không khí 30 năm sau hoà bình thống nhất này, bốn chiến sĩ nổi tiếng trên chiếc xe 390 vinh danh ngày ấy đã liên tục được xuất hiện trên các phương tiện thông tin đại chúng, được tiếp xúc với đồng đội và những người hâm mộ. Sự thật bao giờ cũng mang sức mạnh của chân lý và cả công lý, đương nhiên. Và như dư luận đã biết, chiếc xe 390 đã được trả về đúng vị trí của nó trong lòng lịch sử và lòng người. Tác giả của hành trình gian nan này là nữ nhà báo Pháp Francoise Demulder và nhà báo Việt Tùng, người của TTXVN anh hùng. Một lần nữa nhà báo Việt Tùng đã vinh danh cho giới mình, cho đội quân TTX của mình, làm cho dân chúng thêm tin yêu các anh.

Chúng ta, những nhà văn yêu chuộng công trạng và lịch sử xin chia vui với sự ghi nhận của Nhà nước và nhân dân về TTXVN anh hùng.

(Báo Văn nghệ Trẻ)